מהדורה למורה – יחידה: שואה וגבורה

4 יצירות · ספרות לכיתה ז׳ – מסע ביצירות · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**א** (אגדה על בן ובת שתעו ביער) · 2–**א** (חופש ותקווה) · 3–**א** (חמש) · 4–**א** (קיטי)

תרגיל 2: 1–**א** · 2–**ד** · 3–**ב** · 4–**ג**

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 3: תשובות פתוחות: לבדוק התאמה ונימוק מן היצירות.

תרגיל 4: הפרפר – הדובר – מתגעגע – סמל; קטעים מיומנה של נערה – אנה – כנה ורגישה – מספר; הליכה לקיסריה – הדוברת – מתפעלת ואוהבת – חריזה

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 5: מחוון: השוואה בשני צדדים לפחות (4), ראיות מהיצירות (3), מסקנה מנומקת (3).

תרגיל 6: מחוון משימת הסיכום: הבנת היצירה והקשרה (25); הסבר סמל או אמצעי (20); תגובה אישית מנומקת ומכבדת (20); יצירה מקורית בתגובה (25); לשון, סדר והגשה (10)

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• מאפייני הסוגה: ספרות עדות: יומנים, מכתבים ושירים שנכתבו בזמן האירועים · ספרות זיכרון: יצירות שנכתבו כדי לזכור ולהזכיר · קול אישי – "אני" שמספר את החוויה מבפנים · סמלים מן הטבע (פרפר, ים, יער) במקום תיאורים ישירים · שילוב של כאב ותקווה, אובדן ואומץ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

יחידה: שואה וגבורה

4 יצירות · ספרות לכיתה ז׳ – מסע ביצירות

תזכורת קצרה: השאלה הגדולה: איך שומרים על קולו של אדם – ועל תקוותו – גם בתקופה החשוכה ביותר? — ביחידה הזאת נפגוש קולות של ילדים, בני נוער ומבוגרים מתקופת השואה ומן הזיכרון שלה: שיר של צעיר מגטו, יומן של נערה, שיר תפילה של צנחנית אמיצה ושיר של משורר שהגיב לאירועים מרחוק. לא נתמקד בתיאורים קשים אלא באנשים עצמם – ברגשות, בחברות, באומץ ובתקווה. כל שיתוף אישי בשיעורים הוא רשות.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה. בסוגריים – שם היצירה.

1. (אגדה על הילדים שנדדו ביערות) על איזו אגדה מבוסס השיר?
   ○ א. אגדה על בן ובת שתעו ביער ○ ב. היפהפייה הנרדמת ○ ג. סינדרלה ○ ד. שלגיה
2. (הפרפר) מה מסמל הפרפר בשיר?
   ○ א. חופש ותקווה ○ ב. פחד ○ ג. חורף ○ ד. משחק
3. (הליכה לקיסריה) כמה שורות יש בשיר?
   ○ א. חמש ○ ב. עשר ○ ג. שלוש ○ ד. שתים עשרה
4. (קטעים מיומנה של נערה) מה שם החברה הדמיונית שלה כותבת אנה?
   ○ א. קיטי ○ ב. ליס ○ ג. מרגוט ○ ד. אלזה

2 התאימו כל יצירה ליוצר/ת שלה.

#	יצירה	האות		יוצר/ת
1	אגדה על הילדים שנדדו ביערות		א	נתן אלתרמן
2	הפרפר		ב	חנה סנש
3	הליכה לקיסריה		ג	אנה פרנק
4	קטעים מיומנה של נערה		ד	פאבל פרידמן

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

3 לכל מאפיין של הסוגה – כתבו דוגמה מיצירה שלמדנו ביחידה.

מאפיין	דוגמה מיצירה ביחידה (שם היצירה + פרט)
ספרות עדות: יומנים, מכתבים ושירים שנכתבו בזמן האירועים	
ספרות זיכרון: יצירות שנכתבו כדי לזכור ולהזכיר	
קול אישי – "אני" שמספר את החוויה מבפנים	
סמלים מן הטבע (פרפר, ים, יער) במקום תיאורים ישירים	
שילוב של כאב ותקווה, אובדן ואומץ	

4 השוואה – "הטבע כחלון לתקווה": השלימו את הטבלה.

יצירה	דמות מרכזית ותכונה	כלי ספרותי בולט
הפרפר		
קטעים מיומנה של נערה		
הליכה לקיסריה		

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

5 משימת השוואה

בשלוש היצירות הטבע מופיע כמקור של יופי ותקווה (פרפר, שמיים מבעד לחלון, ים וחול). השוו: מה הטבע מסמל בכל יצירה, ומה ההבדל בין מי שרואה אותו בחופש לבין מי שרואה אותו מתוך מקום סגור?

6 כתבו את התכנון: אילו יצירות בחרתם, מה הרגע המרכזי בכל אחת, ואיזה כלי ספרותי תנתחו.

תכנון משימת הסיכום: הכינו "פינת זיכרון וקול" לכיתה: בחרו יצירה אחת מן היחידה וכתבו כרטיס הכולל הצגה קצרה של הכותב/ת (בעדינות ובכבוד), שורה או רעיון מרכזי, הסבר של סמל אחד, ומשפט אישי על מה שהיצירה מלמדת אתכם. לאחר מכן צרו יצירה קטנה משלכם בתגובה – שיר, מכתב או ציור עם כיתוב – המבטאת תקווה או זיכרון.

כרטיס יציאה

יחידה: שואה וגבורה · שם: _____

1. איזה רגע או משפט מן היצירה נגע בי?

2. איזה סמל למדנו ומה הוא מבטא?

3. מילה אחת שאני לוקח/ת איתי מהשיעור.